

**«Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες του Εισαγγελικού Λειτουργού  
κατά την άσκηση του λειτουργήματός του»**

Ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση του Κέντρου Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού Γαλασίου και την τιμή που μου περιποιεί να είμαι ανάμεσά σας, ως εισηγήτρια, στα πλαίσια αυτής της χρήσιμης διημερίδας επαγγελματικού προσανατολισμού που κάτω από τις ειδικές συνθήκες αποκτά διπλή αξία αφού ανταποκρίνεται με ευαισθησία και γρήγορα αντανακλαστικά στον προβληματισμό μαθητών και γονέων αναφορικά με το κρίσιμο ζήτημα επιλογής επαγγελματικής κατεύθυνσης και πεδίου σπουδών.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα την κα Κωστοπούλου, χαιρετίζω όλους σας, προσκεκλημένους και εξειδικευμένους επιστήμονες και εύχομαι το πνευματικό όφελος του καθενός από εδώ να ρευστοποιηθεί επιτυχώς, κόντρα στα σημεία των καιρών, καθόσον η ενημέρωση, αφύπνιση, αναβάθμιση της ποιότητας σκέψης δίνει ελπίδες για την βελτίωση του μικρού δικού μας κόσμου, αλλά και του κόσμου όλου.

Με πρόσφατη την εμπειρία ενός μεταπτυχιακού πιστέψτε με ότι στην ωριμότητά μου συνειδητοποίησα την σπουδαιότητα και αξία, στο δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα, του να είσαι φοιτητής και να εισάγεις ή να επιστρέφεις τον εαυτό σου στην εκπαίδευση. Μια πρόθεση το «εκ» καταφέρνει να πάει τον άνθρωπο από την «παίδευση» της καθημερινότητας στην μεγάλη ανανεωτική αγκαλιά της εκπαίδευσης, που θα τον αναβαθμίσει πρωτίτως εσωτερικά και πνευματικά και ακολούθως θα του προσθέσει στο βιογραφικό του και στην δυναμική του τυπικά προσόντα και ουσιαστικά.

Πιστεύω ότι εκείνος που θα αναζητήσει την σταδιοδρομία και τις σπουδές που του ταιριάζουν θα το ανακαλύψει και αν στοχεύσει επιτυχώς θα τα καταφέρει, το ζητούμενο είναι αυτό να επιτευχθεί χωρίς περιπλάνηση άσκοπη και ταλαιπωρία, χωρίς απώλεια χρόνου και χρημάτων.

Όταν μου ζητήθηκε ο τίτλος της εισήγησης έδωσα τον εξής: «ο ρόλος και οι αρμοδιότητες του εισαγγελικού λειτουργού κατά την άσκηση του λειτουργήματος πέρα από τα στενά πλαίσια άσκησης μιας επαγγελματικής δραστηριότητας». Λόγοι οικονομίας χώρου μας περιόρισαν στον αναγραφόμενο.

Σύμφωνα με το άρθρο 87 του Συντάγματος της Ελλάδος η δικαιοσύνη απονέμεται από τα δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές, που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία κατά την άσκηση δε των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους και σε καμία περίπτωση δεν υποχρεούνται να συμμορφώνονται με διατάξεις που έχουν τεθεί κατά κατάλυση του Συντάγματος. Περαιτέρω κατά το άρθρο 88 του Συντάγματος της Ελλάδος οι δικαστικοί λειτουργοί διορίζονται με προεδρικό διάταγμα, σύμφωνα με νόμο που ορίζει τα προσόντα και την διαδικασία της επιλογής τους και είναι ισόβιοι, κατά δε την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου «με νόμο μπορεί να προβλεφθεί εκπαιδευτική και δοκιμαστική περίοδος των δικαστικών λειτουργών, διάρκειας έως

τριών ετών, πριν διοριστούν ως τακτικοί, μπορούν δε κατά την περίοδο αυτή να ασκούν και καθήκοντα τακτικού δικαστή όπως ο νόμος ορίζει».

Τέλος κατά το άρθρο 89§1 του ΣτΕ απαγορεύεται στους δικαστικούς λειτουργούς να παρέχουν κάθε άλλη μισθωτή υπηρεσία καθώς και να ασκούν οποιοδήποτε επάγγελμα .

Τα στάδια για να ενταχθεί κάποιος στο Εισαγγελικό Σώμα είναι τα ακόλουθα : αφού αποφοιτήσει από την Νομική Σχολή, μία από τις τρεις της Ελλάδος ( Αθηνών, Θεσσαλονίκης ή Κομοτηνής) είτε από αντίστοιχη του εξωτερικού, αναγνωριζόμενη όμως από το Ελληνικό Κράτος, αφού εφοδιασθεί με άδεια ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος κι εγγραφεί σε κάποιο Δικηγορικό Σύλλογο δύο χρόνια μετά ( την άδεια) ενώ έχει συμπληρώσει το 28<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας του δίνει ειδικές εξετάσεις που προκηρύσσει κάθε χρόνο το Υπουργείο Δικαιοσύνης για να εισαχθεί στην Εθνική Σχολή Δικαστών, που εδρεύει στην Θεσσαλονίκη .

Στον διαγωνισμό γίνονται δεκτοί όσοι έχουν συμπληρώσει το 28<sup>ο</sup> έτος και δεν έχουν υπερβεί το 45<sup>ο</sup> της ηλικίας, όσοι έχουν την ιδιότητα του Ειρηνοδίκη ή είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος νομικού τμήματος με μονοετή άσκηση δικηγορίας ή είναι δικαστικοί υπάλληλοι με πτυχίο Νομικής Σχολής και πενταετή υπηρεσία στην θέση αυτή.

Αφού φοιτήσει εκεί για χρονικό διάστημα δέκα μηνών περίπου και αποφοιτήσει από την κατεύθυνση Εισαγγελέων ακολουθεί πρακτική άσκηση διάρκειας έξι μηνών κατά την οποία διορίζεται Εισαγγελικός Πάρεδρος.

Οι Βαθμοί της ιεραρχίας είναι από τον κατώτατο στον ανώτατο οι εξής:

- α) Εισαγγελικός Πάρεδρος
- β) Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών
- γ) Εισαγγελέας Πρωτοδικών
- δ) Αντεισαγγελέας Εφετών
- ε) Εισαγγελέας Εφετών
- στ) Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου
- ζ) Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Εισαγγελείς και Αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου δεν γίνονται μόνο οι Εισαγγελείς Εφετών αλλά και Δικαστές ( Πρόεδροι Εφετών, Αρεοπαγίτες ) λόγω των αυξημένων αρμοδιοτήτων του Εισαγγελέα του Α.Π. στις αστικές υποθέσεις (είναι η μόνη βαθμίδα που επιτρέπεται μετάταξη από δικαστή σε εισαγγελέα).

Ο Εισαγγελέας είναι ισόβιος δικαστικός λειτουργός 1) Που ασκεί εν ονόματι του Κράτους την κατηγορία, την ποινική δίωξη και εκπροσωπεί την πολιτεία ενώπιον του δικαστηρίου κατά την διεξαγωγή της δίκης . Επειδή – καθήμενος δεξιά των δικαστών στην έδρα – όταν αγορεύει σηκώνεται, όταν αναφερόμαστε στους εισαγγελείς κάνουμε λόγο για ισταμένη δικαιοσύνη σε αντίθεση με τους δικαστές, που αποκαλούνται καθήμενη δικαιοσύνη.

2) Περαιτέρω ο Εισαγγελέας προΐσταται των διωκτικών αρχών ( Αστυνομίας, Λιμενικού, Τελωνείου κλπ.) στα πλαίσια δίωξης αδικημάτων .

3) Εποπτεύει τους δικαστικούς υπαλλήλους και βεβαιώνει τυχόν πειθαρχικά τους παραπτώματα.

- 4) Διευθύνει την προανάκριση για κάθε αξιόποινη πράξη και έχει την εποπτεία της, έχει δικαίωμα δε να διενεργεί ο ίδιος κάθε προανακριτική πράξη (π.χ. λήψη μαρτυρικών καταθέσεων, διενέργεια αυτοψίας, σύνταξη εγγράφων).
- 5) Εκφράζει την γνώμη του σε δημόσια συνεδρίαση ή στο συμβούλιο προκειμένου οποιαδήποτε απόφασή τους ή βούλευμα να είναι έγκυρο.
- 6) Ασκεί ένδικα μέσα κατά των ποινικών αποφάσεων και των βουλευμάτων ( και ο μόνος κατά των αθωωτικών).
- 7) Εκδίδει διατάξεις κατά την προδικασία ή κατά τον χρόνο που το δικαστήριο διακόπτει την συνεδρίαση, ακόμη και προφορικά.
- 8) Ελέγχει και ασκεί πειθαρχικές διώξεις κατά Υποθηκοφυλάκων, Συμβ/φων, Ληξιάρχων, Δικαστικών Επιμελητών, Αστυνομικών.
- 9) Φροντίζει αυτεπαγγέλτως για την εκτέλεση των δικαστικών ποινικών αποφάσεων.
- 10) Σύμφωνα με τα άρθρα 607-608 Κ.Πολ.Δ., ο Εισαγγελέας μπορεί να ασκήσει αγωγή ακύρωσης γάμου και να λάβει μέρος στην σχετική δίκη ως διάδικος .
- 11) Ο Εισαγγελέας έχει επιπλέον ορισμένες αρμοδιότητες και στα πολιτικά δικαστήρια, στις υποθέσεις που εκδικάζονται κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, όπου εκπροσωπεί τα συμφέροντα της πολιτείας και δύναται να ασκήσει έφεση. Τέτοιες υποθέσεις αφορούν σε δικαστική συμπαράσταση, κήρυξη σε αφάνεια, άρνηση Υποθηκοφύλακα να μεταγράψει συμβόλαιο, αναγνώριση σωματείου, διορισμό προσωρινού κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς, σύνταξη ή διόρθωση ληξιαρχικής πράξης και άλλες.
- 12) Εκδίδει γνωμοδοτήσεις προς Δημόσιες Αρχές.
- 13) Έχει την δυνατότητα, κατά τα άρθρα 95,96 του Ν2071/1993 όταν διαπιστώσει την συνδρομή των τυπικών προϋποθέσεων να διατάξει την ακούσια νοσηλεία και εισαγωγή των ασθενών σε κατάλληλη Μονάδα Ψυχικής Υγείας.
- 14) Επιμελείται της κοινοποίησης διατάξεων, βουλευμάτων και της επιδόσεως δικαστικών κι εξωδίκων πράξεων σε εμπορικές και αστικές υποθέσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν1334/1983 της Σύμβασης της Χάγης, αφού στην τελευταία περίπτωση αποστέλλονται τα έγγραφα χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στον Υπουργό Εξωτερικών.
- 15) Δυνατότητα παρέμβασης του Εισαγγελέα κατά το άρθρο 1534 Α.Κ. σε περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης ιατρικής παρεμβάσεως για να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή υγείας του τέκνου, όταν οι γονείς αρνούνται την σχετική άδεια.

Στα μεγάλα Πρωτοδικεία ( Αθηνών-Θεσσαλονίκης-Πειραιώς) ορίζονται Εισαγγελείς που τελούν αποκλειστικά μέρος των καθηκόντων του Εισαγγελέα. Έτσι υπάρχει Εισαγγελέας Ποινικής Δίωξης, Εκτέλεσης Ποινών, Ανηλίκων, Ακροάσεων, Ενδοοικογενειακής Βίας, Ζών και Περιβάλλοντος, Trafficking, Ποινικού Μητρώου, ΣΔΟΕ κλπ. Επίσης Εισαγγελείς, που μας εκπροσωπούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Eurjust, στον OLAF κλπ.

Έχετε όλοι ακούσει για τους Οικονομικούς Εισαγγελείς και τον Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς με βαθμό Αντεισαγγελέα Εφετών ( Αθηνών ή Θεσσαλονίκης ), ο οποίος τοποθετείται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση και συνεπικουρείται από δυο τουλάχιστον Εισαγγελείς ή Αντεισαγγελείς

Πρωτοδικών στην διερεύνηση και επεξεργασία υποθέσεων μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος και μείζονος δημοσίου συμφέροντος, όπως κακουργήματα υπουργών, υφυπουργών, βουλευτών κατά την διάρκεια της θητείας τους, γενικών και ειδικών γραμματέων υπουργείων, διοικητών, υπ/τών, προέδρων ΔΣ ή διευθυντών ή εντεταλμένων συμβούλων Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το κράτος, δημοσίων οργανισμών κλπ.

Από όσα σας προεξέθεσα αντιλαμβάνεσθε ότι ο Εισαγγελέας είναι ανώτερος, ισόβιος δικαστικός λειτουργός, που εκπροσωπεί το δημόσιο συμφέρον, μεριμνά για την εφαρμογή των νόμων και την ποινική αντιμετώπιση όσων τους παραβαίνουν.

Πλήθος ειδικών νόμων προβλέπουν περιπτώσεις όπου χορηγείται άδεια του Εισαγγελέα πριν κάποια ενέργεια όπως π.χ. για να εισέλθει ο αστυνομικός σε ιδιωτικό χώρο και αυτό καταδεικνύει, δεδομένης της συνταγματικής κατοχύρωσης του λειτουργήματος, την ευρύτητα των αντικειμένων δράσης του εισαγγελέα και των αρμοδιοτήτων του, οι οποίες δεν περιορίζονται εντός της δικαστικής αίθουσας, γεγονός που τον ανάγει σε θεματοφύλακα της έννομης τάξης.

Πράγματι η συμμετοχή του σε όλες τις φάσεις της ποινικής διαδικασίας και δη η παράσταση και αγόρευση του σε ακροατήριο είναι ως επί το πλείστον αποκαλυπτική της προσωπικότητας του Εισαγγελικού Λειτουργού, ωστόσο ο πολύπλευρος χαρακτήρας της δράσης του απαιτεί υψηλό αίσθημα ευθύνης, πιστή εφαρμογή των νόμων και των αρχών του Συντάγματος, νηφαλιότητα, αναλυτική και δεισιδυτική σκέψη, αμεροληψία και αντικειμενικότητα.

Για πολλά χρόνια ο Εισαγγελικός Λειτουργός ήταν ταυτισμένος με τον καταγγελτικό λόγο ωστόσο σύγχρονη θεώρηση επιβάλλει την αντίληψη του ρόλου του ως αναζητητή της αλήθειας των πραγμάτων και της δράσης του προς αποκατάσταση της διαταραχθείσας ισορροπίας. Ακριβώς επειδή πρόκειται για εργασία πνευματική – που τροφοδοτείται από την ψυχική ισορροπία, την συναισθηματική σταθερότητα, την αμεροληψία και την αντικειμενικότητα, την αγάπη για την αλήθεια και το βαθύ αίσθημα δικαίου –αυτά είναι τα όπλα του δικαστή-εισαγγελέα και ιεραρχώντας τα προσόντα θα πρέπει να προηγηθεί το ήθος, να ακολουθήσει η νομική κατάρτιση και ο ορθολογισμός, το ανεπηρέαστο της κρίσης, η ψυχραιμία, η επιείκεια, η επιμέλεια κλπ. Αυτό προκύπτει και από σχετική έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών που ακτινογραφεί το δικαστικό σώμα, μοναδική έως σήμερα.

Στις ημέρες μας όπου οι νέοι άνθρωποι έχουν αποκτήσει μεγάλη πρόσβαση στην γνώση, ενόψει του μεγάλου επαγγελματικού ανταγωνισμού και του κλειστού επαγγέλματος του εισαγγελέα, δεδομένου ότι οι θέσεις είναι περιορισμένες, οι επιτυγχόντες στις ειδικές εξετάσεις της Εθνικής Σχολής Δικαστών διακρίνονται ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια για το υψηλό επίπεδο σπουδών και τα πολλά τυπικά προσόντα είναι δηλαδή κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων και διδακτορικών, γνώστες πολλών ξένων γλωσσών, χρήστες υπολογιστών κλπ., γεγονός που επιτρέπει την εξειδίκευσή τους και την ενασχόλησή τους στο μέλλον με την περίπλοκη, πλέον φύση των υποθέσεων.

Θα έλεγα δηλαδή ότι υπάρχει σκληρός ανταγωνισμός για την εξασφάλιση της εισαγωγής στην ανώτερη σχολή και στο εισαγγελικό λειτούργημα .

Όμως εκείνο που θα χαρακτηρίσει όχι την επιτυχημένη είσοδο, αλλά την επιτυχημένη παραμονή στο Εισαγγελικό Σώμα, την ευδόκιμη εξέλιξη, τον σεβασμό των ιεραρχικά προϊσταμένων, των ιεραρχικά υφισταμένων ( όπου υπάρχουν), των Επιθεωρητών, του Δικηγορικού Σώματος της κοινωνίας, την ικανοποίηση των διαδικών είναι όχι η άσκηση του λειτουργήματος με διεκπεραιωτική διάθεση, εγκλωβισμένη σε υπαλληλικά στεγανά, αλλά η άσκηση με διάθεση υπέρβασης ( θετικής) για την αναζήτηση της αλήθειας και αποκατάστασης του δικαίου, με συναίσθηση ότι κρατά ο Εισαγγελέας την ζυγαριά της θέμιδος και πρέπει να είναι ακριβοδίκαιος αλλά και ελεήμων, με διάκριση και σύγχρονο κριτήριο, με κρίση που έχει υποστεί βάσανο, με παλμό ζωής και όχι αποκομμένος αλλά εντός της πραγματικότητας και εντός του κοινού περί δικαίου αισθήματος, με φρόνημα αυτοσεβασμού, συνέπειας, μετριοπάθειας, ορθής αξιολόγησης, ελεύθερου υγιούς πνεύματος.

Όπως είπε ο καθηγητής μου στην Εθνική Σχολή Δικαστών, κος Χριστόφορος Κοσμίδης, Αρεοπαγίτης, σε ομιλία του ( σε δείπνο του Εφετείου Θεσ/κης στις 25/6/2013), που δημοσιεύθηκε το 2013 υπό τον τίτλο «ονειρεύτητα τη δικαιοσύνη» στην ιστοσελίδα «Δικαστής» : **«Ο Δικαστής πρέπει να είναι μετριοφρων, πράος, υπομονετικός, να αγαπά την δουλειά του, να μπορεί να χαμογελά χωρίς να φοβάται, να έχει ανεξάρτητο φρόνημα, απαλλαγμένο από σκοπιμότητες ή δεσμεύσεις, να μοχθεί με αυταπάρνηση, με ανιδιοτέλεια, με διάθεση προσφοράς στον άνθρωπο».**

Είναι σαφές ότι ο χώρος αυτός δεν αρμόζει σε εκείνους που επιθυμούν τον πλουτισμό, την κοσμική ζωή και προβολή, την διαφήμιση μέσω των Μ.Μ.Ε., σε εκείνους που φιλοδοξούν άμετρα, και δεν έχουν δουλέψει με τον εαυτό τους, διότι στα χέρια τέτοιων ανθρώπων η Δικαιοσύνη γίνεται Εφιάλτης, προδομένη εκ των έσω. Ο Κομπούκιος είπε ότι: **«ο ανώτερος άνθρωπος σκέφτεται μόνο την δικαιοσύνη, ο κατώτερος άνθρωπος σκέφτεται μόνο τα συμφέροντα του».** Ο χώρος αυτός περιμένει, με λαχτάρα θα έλεγα άξιους εργάτες με πνευματικές αναζητήσεις, με μέτρο, συντονισμένους στην συχνότητα της ταπείνωσης, ανιδιοτελείς ανθρώπους με κάλλος ηθικό, πνευματικό και ψυχικό.

Εν κατακλείδι δεν αρκεί ένα πλούσιο βιογραφικό για την άσκηση του ανωτέρω λειτουργήματος. Διότι η αποστολή της Δικαιοσύνης δεν περιορίζεται και δεν εξαντλείται στα στενά πλαίσια άσκησης μιας επαγγελματικής δραστηριότητας .

Οι αρχαίοι θεωρούσαν την δικαιοσύνη μεγαλύτερη όλων των αρετών, την θεοποίησαν και την ονόμασαν **«σύνθρονον των θεών»**. Ο Σωκράτης παρατήρησε πως δεν είναι δυνατόν να γίνει κανείς τέλειος πολίτης χωρίς τη δικαιοσύνη.

Πάντα η δικαιοσύνη θα αποτελεί επιτακτικό και καθολικό αίτημα των ανθρώπων διότι σε αυτή εμπεριέχονται και οι τρεις άλλες κορυφαίες αρετές: α) η σοφία, β) η ανδρεία και γ) η σωφροσύνη, που επιβάλλει τον αυτοέλεγχο, που μπορούν να εγγυηθούν την ισονομία, την αξιοκρατία, την τιμωρία της αδικίας και την επιείκεια.

Τέλος σύμφωνα με τον Ηράκλειτο **«Ἡλιος ουχ υπερβήσεται μέτρα ειδεμή Ερινύες μιν Δίκης επίκουροι εξευρήσουσιν»**. Δηλαδή, ούτε ο ήλιος δεν μπορεί να υπερβεί τα όρια μέσα στα οποία κινείται. Αν τυχόν και τα υπερβεί, τότε οι Ερινύες, οι βοηθοί της Δικαιοσύνης θα τον βρουν και θα τον επαναφέρουν στην τροχιά του αφού διέπραξε «ύβριν» ξεφεύγοντας από τα όρια του. Έτσι και ο Εισαγγελικός Λειτουργός πρέπει να είναι σε θέση να οριοθετήσει τον τομέα της δραστηριότητάς του απαλλαγμένος από φιλαυτία, ματαιοδοξία και αδυναμία κρίσης με μόνο οδηγό την αλήθεια διότι **«οψέ Θεών αλέουσι μύλοι, αλέουσι δε λεπτά»** ήτοι, οι μύλοι των Θεών αργούν, αλλά αλέθουν λεπτά. Αυτό ισχύει και για τον Δικαστικό Εισαγγελικό Λειτουργό. Δεν μετάνιωσα για την επιλογή μου, εισέπραξα τρομερές συγκινήσεις πνευματικές και ψυχικές και τελικά γι αυτό είμαστε όλοι εδώ σήμερα και αύριο για να συμβάλλουμε σε επιλογές, που θα δικαιώσουν τους ενδιαφερόμενους και θα απελευθερώσουν τις δημιουργικές τους δυνάμεις με έμπνευση.

Ευχαριστώ πολύ για τον πολύτιμο χρόνο σας  
ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ  
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ